

تأثیر کارگاه آموزشی بر آگاهی کارورزان پزشکی قزوین در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان

دکتر مصطفی نوروزی*

دکتر رزا زاوشی*

دکتر محمود علیپور حیدری**

* استادیار علوم تغذیه دانشگاه علوم پزشکی قزوین

** استادیار آمار حیاتی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

آدرس نویسنده مسؤول: قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، دانشکده پزشکی، تلفن ۰۲۸۱ - ۳۳۳۶۰۰۱

Email: rzavoshy@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۸۹/۱۲/۱۴ تاریخ پذیرش: ۹۰/۷/۱۰

* چکیده

این مطالعه مداخله‌ای به منظور تعیین تأثیر کارگاه آموزشی بر میزان آگاهی کارورزان پزشکی در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان انجام شد. تمام کارورزان پزشکی که طی سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴ دوره کارورزی بهداشت خود را در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان می‌گذراندند (۱۹۱ نفر)، انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه به همراه چند مسأله (Scenario) جمع‌آوری و داده‌ها با آزمون مک نمار تحلیل شدند. ۶/۸٪ از کارورزان پزشکی قبل از کارگاه آموزشی از نظر آگاهی در سطح خوب قرار داشتند که این میزان بعد از کارگاه به ۶۳/۹٪ ارتقاء پیدا کرد ($P < 0.05$). همچنین به ترتیب ۳۰/۹٪ و ۶۲/۳٪ از کارورزان قبل از کارگاه آموزشی در سطح آگاهی متوسط و ضعیف بودند که بعد از کارگاه آموزشی این میزان به ۲۸/۲٪ و ۷/۹٪ تغییر یافت ($P < 0.05$). با توجه به یافته‌ها و نبود مبحث تغذیه و پایش رشد کودکان در دوره کارورزی، برگزاری چنین کارگاهی قبل از اتمام تحصیل کارورزان پزشکی کشور توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: کارورزان پزشکی، تغذیه، منحنی رشد، کارگاه آموزشی

* مقدمه

کاربردی نمودن آن را توصیه کرده‌اند.^(۱) اغلب فارغ‌التحصیلان پزشک در آمریکا، کمیت آموزش تغذیه در دانشگاه را کافی ندانسته و به ویژه خواستار افزایش آموزش در مباحث ریز مغذی‌ها و مدیریت بیماران شده‌اند.^(۲) از جمله مباحث ضروری مورد نیاز پزشکان پس از دانش‌آموختگی و شروع به کار، پیشگیری و درمان بیماری‌های مرتبط با تغذیه و پایش رشد کودکان است. درس اصول تغذیه دانشجویان پزشکی در ایران در مقطع علوم پایه تدریس می‌شود و واحد درسی بیش‌تری در مقاطع بعدی یعنی فیزیوپاتولوژی یا دوره کارآموزی و کارورزی گنجانده نشده است.^(۳) لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر کارگاه آموزشی بر میزان آگاهی کارورزان

پزشکان نقش مهمی در حفظ و ارتقای سطح سلامت جامعه دارند و همواره از طرف مادران مراجعه‌کننده به سیستم بهداشتی درمانی و یا مطب‌های خصوصی در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان مورد سؤال قرار می‌گیرند. بنابراین اطلاع از تسلط میزان آگاهی کارورزان پزشکی در این زمینه، قبل از اتمام تحصیل یکی از اولویتهاست. بسیاری از دانشجویان رشته پزشکی علاقه دارند که برنامه‌های آموزشی رشته پزشکی، آنان را با اطلاعات و مهارت‌هایی آشنا کند که در زمان ورود به جامعه از توانمندی لازم برخوردار باشند. واحد درس تغذیه در دانشکده‌های پزشکی و دندان‌پزشکی کشور کانادا تدریس می‌شود و آن‌ها افزایش ساعت‌های درسی و

جدول ۱- مقایسه فراوانی کارورزان پزشکی از نظر آگاهی از تغذیه و پایش رشد

پس آزمون		پیش آزمون		سطح آگاهی
تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۷/۹	۱۵	۶۲/۳	۱۱۹	ضعیف
۲۸/۲	۵۴	۳۰/۹	۵۹	متوسط
۶۳/۹	۱۲۲	۶/۸	۱۳	خوب
۱۰۰	۱۹۱	۱۰۰	۱۹۱	جمع

* بحث و نتیجه گیری:

این مطالعه نشان داد تنها ۶/۸ درصد کارورزان پزشکی در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان آگاهی خوبی داشتند که پس از کارگاه آموزشی به ۶۳/۹ درصد ارتقا پیدا کرد. این نتایج شبیه به مطالعه دیگری است که اخیراً در ایران انجام شده است.^(۴) رضایت‌بخش نبودن دانش و حتی نگرش و عملکرد کارورزان پزشکی در زمینه علم تغذیه در سایر مطالعه‌ها نیز نامطلوب گزارش شده است که نتایج مطالعه حاضر را تأیید می‌نماید.^(۵) مطالعه آدامز و همکاران در آمریکا نشان داد که آموزش تغذیه برای کارورزان و حتی دستیارهای پزشکی، نقش کلیدی در پیشگیری و درمان بیماری‌ها ایفا می‌کند.^(۶)

براساس یافته‌های این مطالعه گنجاندن مبحث تغذیه و پایش رشد به طور دایمی در دروس کارورزان و به خصوص در دوره کارورزی بهداشت در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور توصیه می‌شود.

* سپاس‌گزاری:

بدین وسیله از دکتر الهام محمدی و دکتر مریم غلامی جهت انجام این تحقیق قدردانی می‌شود.

پزشکی در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان انجام شد.

* مواد و روش‌ها:

این مطالعه مداخله‌ای بر روی تمام کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین که طی سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴ دوره کارورزی بهداشت خود را در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان می‌گذراندند (۱۹۱ نفر)، انجام شد. اطلاعات از طریق پرسش‌نامه چند گزینه‌ای حاوی ۱۴ سؤال و ۸ مسأله (Scenario) در مورد سوء تغذیه کودکان براساس مرجع (منحنی‌های رشد سازمان جهانی بهداشت) جمع‌آوری سپس کارگاه آموزشی در زمینه تغذیه و پایش رشد کودکان و تفسیر منحنی رشد در کنار حل مسایل مربوطه به مدت ۵ ساعت انجام شد. قبل و پس از برگزاری کارگاه آموزشی میزان آگاهی کارورزان برحسب تعداد پاسخ صحیح به سؤال‌ها، ارزیابی شد. بدین صورت که تعداد مساوی یا بیش‌تر از ۱۱ پاسخ صحیح به عنوان سطح آگاهی خوب، تعداد ۸ تا ۱۰ پاسخ صحیح، سطح متوسط و تعداد مساوی یا کم‌تر از ۷ پاسخ صحیح به عنوان سطح آگاهی ضعیف تلقی شد. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS 16 و آزمون آماری مک نمار تحلیل شدند.

* یافته‌ها:

از ۱۹۱ کارورز پزشکی مورد مطالعه، ۹۹ نفر (۵۱/۸ درصد) زن و ۹۲ نفر (۴۸/۲ درصد) مرد بودند. قبل از کارگاه آموزشی به ترتیب ۶۲/۳ درصد، ۳۰/۹ درصد و ۶/۸ درصد کارورزان در سطح ضعیف، متوسط و خوب قرار داشتند که بعد از آموزش این ارقام به ترتیب به ۷/۹، ۲۸/۲ و ۶۳/۹ درصد تغییر یافت و این ارتقای سطح آگاهی از لحاظ آماری معنی‌دار بود (جدول شماره ۱).

*** مراجع:**

1. Ng and Hargreaves JA. Status of nutrition education in Canadian dental and medical schools. *Can Med Assoc J* 1984; 130 (7): 851-3
2. Miholvnuk TV, Coombs JB, Rosenfeld ME, et al. Survey correlations: Proficiency and adequacy of nutrition training of medical students. *J Am Coll Nutr* 2008; 27 (1): 59-64
3. Fallahi E, Kaveh M. Medical interns' viewpoints about nutrition course in Lorestan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2006; 6 (1): 75-82 [In Persian]
4. Alimohammadi Kamalabadi M, Kalantari N, Abdous N, Mohamadsadeghi M.

- Residents' and Interns' knowledge about nutrition in Shahid Beheshti University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2010; 10 (1): 45-53 [In Persian]
5. Safi Zadeh H, Azimi M. A survey on knowledge, attitude and practice of interns regarding nutrition in Kerman Medical University. *Strides in Development of Medical Education* 2005; 1 (2): 40-8 [In Persian]
 6. Adams KM, Kohlmeier M, Powell M, Zeisel SH. Nutrition in medicine: nutrition for medical students and residents. *Nutr Clin Pract* 2010; 25 (5): 471-80

Archive of SID

Effect of education workshop on interns' knowledge of childhood nutrition and growth monitoring in Qazvin Medical School

M. Noroozi*

R. Zavoshy*

M. Alipour-Heidari**

*Assistant Professor of Human Nutrition, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

**Assistant Professor of Biostatistics, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

*Abstract

This interventional study was carried out to determine the effect of education workshop on interns' knowledge of Qazvin Medical School over childhood nutrition and growth monitoring in 2003-2004. All medical trainees (191) doing their health course on childhood nutrition and growth monitoring were selected. Data were collected using a questionnaire and analyzed by Macnemar test. Based on results obtained in the present study, while 6.8% of interns were classified as having good knowledge before taking part in education workshop it reached to 63.9% after intervention ($P<0.05$). Furthermore, the two other groups of participants initially categorized as having intermediate (30.9%) and poor (62.3%) knowledge before the intervention decreased to 28.2% and 7.9%, respectively ($P<0.05$). Results from this study emphasize on the necessity of holding workshop for medical students to promote their knowledge and experience associated with nutrition and growth monitoring chart.

Keywords: Medical internship, Nutrition, Growth chart, Education workshop

Corresponding Address: R. Zavoshy, Qazvin University of Medical Sciences, Shahid Bahonar Blvd., Qazvin, Iran

Email: rzavoshy@yahoo.com

Tel: +98-281-3336001

Received: 5 Mar 2011

Accepted: 2 Oct 2011